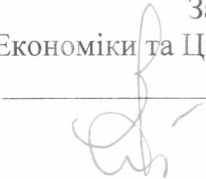

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ І ЗВ'ЯЗКУ
Факультет Бізнесу та соціальних комунікацій
Кафедра Економіки та цифрового бізнесу

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Завідувач кафедри
Економіки та Цифрового бізнесу
Орлов В.М.
31.08.2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОПП 3. ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ

спеціальність 051. ЕКОНОМІКА

спеціалізація ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА (ЗА ВИДАМИ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ)

факультет БІЗНЕСУ ТА СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ

2021-2022 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни «**Інтелектуальна власність**» підготовки магістрів спеціальності 051 «Економіка», спеціалізації «Економіка підприємства» (за видами економічної діяльності), галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки».

Розробник: доцент кафедри
Економіки та цифрового бізнесу

 С.І. Грицуленко

Робоча програма навчальної дисципліни «Інтелектуальна власність» затверджена на засіданні кафедри Економіки та цифрового бізнесу Державного університету інтелектуальних технологій і зв'язку.

Протокол № 1 від «31» серпня 2021 р.

*Завідувач кафедри
Економіки та цифрового бізнесу
професор*

 В.М. Орлов

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Спеціальність, спеціалізація, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Спеціальність 051 «Економіка»	Обов'язкова, циклу професійної підготовки	
Семестрів – 1	Спеціалізація: «Економіка підприємства» (за видами економічної діяльності)	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1-й	1-й
Індивідуальне завдання: за обраною темою		Семестр	
Загальна кількість годин – 150		1	1
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3; самостійної роботи студентів (СРС) загалом – 8.	Освітній ступінь: магістр	28 год.	4 год.
		Практичні заняття	
		12 год.	2 год.
		СРС, з неї:	
		110 год.	144 год.
		• СРС з викладачем;	
		8 год.	2 год.
		• індивідуальне завдання.	
18 год.	18 год.		
		Вид контролю	
		екзамен	

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до СРС становить:
для денної форми навчання – 27% до 73%;
для заочної форми навчання – 4% до 96%.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою дисципліни є набуття студентами теоретичних знань в області інтелектуальної власності (ІВ), вироблення вміння застосування економіко-правових знань в умовах моделювання професійної діяльності, формування компетентностей для роботи по створенню, використанню і розвитку результатів інтелектуальної творчої діяльності.

Завдання дисципліни:

- 1) вивчення основних понять і термінів в системі ІВ;
- 2) вивчення основ національної і міжнародної систем правової охорони і захисту ІВ;
- 3) вивчення основ економіки ІВ;
- 4) вивчення основ системи управління ІВ;
- 5) набуття практичних навиків у класифікації об'єктів ІВ і пошуку інформації з охорони і захисту її прав на базі проробки відповідних нормативно-правових актів, у розробці стратегій, концепцій, обґрунтуванні запропонованих змін і проектів стосовно створення, раціонального просування на ринок та ефективного використання ІВ у господарському обігу.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати: тлумачення основних понять і термінів в системі ІВ; економіко-правовий зміст ІВ; об'єкти і суб'єкти права ІВ; складові національної системи ІВ і загальне законодавство України з її питань; способи і засади організації охорони прав ІВ; процес набуття прав на об'єкти ІВ; категорії спорів, види порушень прав ІВ, форми і способи її захисту; структуру міжнародної системи ІВ і джерела її охорони; особливості ІВ в якості товару і нематеріального активу та основні способи комерціалізації її об'єктів; методичні підходи до вартісної оцінки

прав на об'єкти ІВ; методологію економічного аналізу нематеріальних активів підприємства; базові принципи формування корпоративної системи управління ІВ; етапи життєвого циклу об'єкта ІВ та відповідні стратегії управління ним; типи і механізм реалізації основних стратегій ведення патентної боротьби за ніші товарних і сервісних ринків;

вміти: визначати основні поняття і терміни системи ІВ; відрізнити права на матеріальні і нематеріальні об'єкти, права власника на економічну і творчу складову об'єкта ІВ; збирати та аналізувати інформацію про об'єкти ІВ в якості інноваційних продуктів; класифікувати об'єкти ІВ за сферами прав; визначати складові національної системи ІВ, свідомо використовувати законодавчу базу для отримання охоронних документів; розрізняти поняття захисту і охорони прав ІВ, визначати принципи останньої; свідомо запобігати порушенням прав власників на об'єкти ІВ та отримувати відповідну грошову компенсацію; свідомо застосовувати міжнародну законодавчу базу ІВ для правової охорони її об'єктів за кордоном; аналізувати інформацію по застосуванню об'єктів права ІВ у господарському обігу, отримувати економічні переваги від їх використання; оцінювати вартість об'єктів ІВ, синтезувати висновки; проводити економічний аналіз нематеріальних активів підприємства, обґрунтовувати вибір раціональних управлінських рішень; розумітися у базових принципах корпоративного управління ІВ; свідомо управляти об'єктом ІВ на етапах життєвого циклу з використанням адекватних стратегій; обґрунтовувати раціональний вибір патентної стратегії у конкурентній боротьбі за ніші ринків товарів і послуг; розробляти концепції і проекти зі створення об'єктів права ІВ, їх раціонального просування на ринок та ефективного використання у господарському обігу інноваційних підприємств.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

«ІВ у системі національних і міжнародних відносин» (96/3,2)

Тема 1. Інформація і знання як фактори розвитку інформаційного суспільства та його економіки. 1.1. Інформаційно-інтелектуальні чинники соціально-економічного розвитку. 1.2. Інтелектуальна діяльність: сутність, види, результати.

Тема 2. ІВ як право на результат інтелектуальної творчої діяльності людини. 2.1. Правовий та економічний зміст ІВ. 2.2. Еволюція ІВ у світі та Україні. 2.3. Місце і роль ІВ у соціально-економічному розвитку держави.

Тема 3. Національна система ІВ. 3.1. Об'єкти права ІВ. 3.2. Суб'єкти права ІВ. 3.3. Законодавча і державна системи правової охорони ІВ в Україні.

Тема 4. Охорона прав на об'єкти ІВ. 4.1. Мета і сутність правової охорони ІВ. 4.2. Охорона прав на об'єкти промислової власності. 4.3. Охорона прав на нетрадиційні об'єкти ІВ. 4.4. Охорона об'єктів авторського і суміжного права.

Тема 5. Захист прав ІВ. 5.1. Порушення прав ІВ. 5.2. Законодавчий порядок захисту прав ІВ. 5.3. Необхідність захисту інтелектуальних прав у процесі підприємництва.

Тема 6. Міжнародна система ІВ. 6.1. Міжнародна система ІВ як фактор формування і розвитку глобального ринку прав на її об'єкти. 6.2. Міжнародна правова охорона промислової власності. 6.3. Міжнародна правова охорона авторського і суміжного з ним права. 6.4. Міжнародні джерела правової охорони інших об'єктів ІВ. 6.5. ІВ у глобальній інформаційній мережі.

Змістовий модуль 2.

«ІВ у системі господарських відносин» (54/1,8)

Тема 7. Економіка ІВ. 7.1. Права на об'єкти ІВ як товар. 7.2. ІВ як нематеріальний актив. 7.3. Комерціалізація ІВ та її механізм. 7.4. Оцінка вартості прав на об'єкти ІВ. 7.5. Економічний аналіз інтелектуальних нематеріальних активів в системі господарської діяльності.

Тема 8. Управління ІВ. 8.1. Система корпоративного управління ІВ. 8.2. Життєвий цикл об'єкта права ІВ. 8.3. Управління об'єктом ІВ на етапах життєвого циклу. 8.4. ІВ як засіб конкурентних стратегій.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин								Базова література
	Денна форма навчання				Заочна форма навчання				
	Усьо-го	у тому числі			Усьо-го	у тому числі			
лк		пз	срс	лк		пз	срс		
Змістовий модуль 1. ІВ у системі національних і міжнародних відносин									
Тема 1. Інформація і знання як фактори розвитку інформаційного суспільства та його економіки	13	2	1	10	12	–	–	12	[1, 2, 5-10]
Тема 2. ІВ як право на результат інтелектуальної творчої діяльності людини	13	2	1	10	16,75	0,5	0,25	16	[1, 2, 5-10]
Тема 3. Національна система ІВ	20	4	2	14	18,75	0,5	0,25	18	[1, 2, 5-10]
Тема 4. Охорона прав на об'єкти ІВ	20	4	2	14	18,75	0,5	0,25	18	[1, 2, 5-10]
Тема 5. Захист прав ІВ	15	2	1	12	12,75	0,5	0,25	12	[1, 2, 5-10]
Тема 6. Міжнародна система ІВ	15	4	1	10	18	–	–	18	[1, 2, 5-10]
Разом за змістовим модулем 1	96	18	8	70	97	2	1	94	
Змістовий модуль 2. ІВ у системі господарювання									
Тема 7. Економіка ІВ	34	6	3	25	32,5	1,5	1	30	[3-6]
Тема 8. Управління ІВ	20	4	1	15	20,5	0,5	–	20	[5, 6]
Разом за змістовим модулем 2	54	10	4	40	53	2	1	50	
Усього годин	150	28	12	110	150	4	2	144	

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	не передбачено навчальним планом	

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Визначення інформації і знань як сучасних ресурсів соціально-економічного розвитку. Виявлення економіко-правового змісту ІВ	2
2.	Аналіз системи національних відносин ІВ	2
3.	Аналіз національної системи правової охорони ІВ	2
4.	Аналіз національної системи правового захисту ІВ. Вивчення ІВ в якості об'єкту міжнародних відносин	2
5.	Вивчення ІВ в системі економічних відносин	3
6.	Вивчення ІВ в якості об'єкту управління	1
Разом		12

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	не передбачено навчальним планом	

8. Самостійна робота студентів

СРС пов'язана з опрацюванням рекомендованої літератури і конспекту лекцій з метою поглиблення отриманих знань, вивченням тем, не розглянутих під час аудиторних занять, та питань, розглянутих у вигляді основних тез. СРС також пов'язана з підготовкою до практичних занять, контрольних робіт та виконанням індивідуального практичного завдання. Вивчення матеріалу, передбаченого робочою програмою навчальної дисципліни, перевіряється під час поточного і підсумкового контролю знань і захисту індивідуального завдання.

№ з/п	Назва видів СРС	Кількість годин
1.	Проробка лекційного матеріалу (0,5 год./на 1 год. лекції)	14
2.	Підготовка до практичних занять (0,5 год./на 1 год. заняття)	6
3.	Самостійне (індивідуальне) вивчення тем і питань, що не викладаються на лекційних заняттях (2,3 год./на 1 год. лекційного викладу)	64
4.	Самостійне (при консультуванні з викладачем) вивчення складних питань, розглянутих під час аудиторних занять (0,2 год./на 1 год. заняття)	8
5.	Виконання індивідуального завдання	18
Разом		110

Рекомендовані теми для самостійного поглибленого вивчення

№ з/п	Назва теми
1.	Вивчення теорії інформаційного суспільства і сучасних тенденцій його розвитку
2.	Аналіз сутності та економічного змісту категорії «інтелектуальний капітал», місце ІВ в його структурі
3.	Аналіз трактування категорії «ІВ» у сучасній економічній літературі
4.	Аналіз позитивного світового досвіду з формування і реалізації інституту ІВ
5.	Вивчення національної практики класифікації об'єктів ІВ
6.	Вивчення міжнародної практики класифікації об'єктів ІВ
7.	Аналіз позитивного світового досвіду створення державної системи правової охорони ІВ
8.	Світовий досвід вирішення проблем недопущення недобросовісної конкуренції
9.	Охорона і захист ноу-хау у вітчизняній та світовій практиці
10.	Аналіз позитивного світового досвіду створення інфраструктури захисту прав ІВ
11.	Аналіз динаміки розвитку глобального ринку інтелектуальних прав
12.	Аналіз динаміки розвитку європейського ринку інтелектуальних прав
13.	Виявлення ролі і місця України в системі міжнародних відносин ІВ
14.	Світовий досвід вирішення проблем охорони ІВ у глобальній інформаційній мережі
15.	Вивчення світового досвіду ефективної комерціалізації об'єктів права ІВ
16.	Оцінка ризиків при оцінці вартості об'єктів ІВ
17.	Вивчення вітчизняного і зарубіжного досвіду у сфері трансферу технологій
18.	Нематеріальні активи в системі національних і міжнародних стандартів бухгалтерського обліку
19.	Нематеріальні активи і бренди у технологіях підвищення конкурентоздатності
20.	Аналіз позитивного національного і світового досвіду зі створення корпоративної системи управління ІВ
21.	Вивчення позитивного досвіду інноваційного бізнесу щодо ефективної реалізації патентно-ліцензійної діяльності
22.	Аналіз ефективних стратегій ведення патентної боротьби

9. Індивідуальні завдання

Робочим навчальним планом з дисципліни «Інтелектуальна власність» передбачене індивідуальне завдання, виконуване студентами самостійно при консультуванні з викладачем для набуття досвіду у вивченні актуальних питань ІВ в сучасних умовах соціально-економічного розвитку, розширення професійних знань, формування практичних навиків ведення самостійної дослідницької роботи. В процесі виконання індивідуального практичного завдання студент повинен показати наступні вміння: формулювати мету і завдання роботи; обґрунтовувати методи вирішення поставлених задач; розробляти структуру роботи; працювати з інформацією різного походження, оперувати фактологічними даними; виявляти проблеми з досліджуваної теми; систематизувати результати роботи в узагальнених висновках, обґрунтовувати пропозиції; готувати реферативну доповідь для публічного захисту та засвоєння студентами основних аспектів дослідженої теми, формування запитань, проведення дискусії.

Вимоги до виконання індивідуального завдання:

- ▶ комп'ютерний текст;
- ▶ обсяг – 15-20 аркушів формату А 4;
- ▶ структура – план (1 аркуш), вступ (1), основна частина (10-12), висновки і пропозиції (1-2), реферативна доповідь (1), список використаних джерел (1);
- ▶ зміст складових: перелік розглянутих питань; актуальність теми, мета; основні положення і приклади позитивного вирішення проблеми дослідження; узагальнені висновки, обґрунтовані пропозиції; реферативна доповідь, у вигляді ключових тез проведеного дослідження, наступної структури: актуальність і мета (1-2 речення), основна частина, що корелюється з планом індивідуального завдання; висновки і пропозиції (2-3 речення).

Рекомендовані теми індивідуальних завдань

№ з/п	Назва теми
1.	Інформація і знання як сучасні чинники соціально-економічного розвитку
2.	Еволюція ІВ в світі та Україні
3.	Роль ІВ в суспільному та економічному житті країни
4.	Інтелектуальна діяльність: сутність, види, результати
5.	ІВ: поняття та специфіка прав на її об'єкти
6.	Національна система ІВ: об'єкти і суб'єкти права, система законодавства
7.	Охорона об'єктів права промислової власності в Україні
8.	Охорона об'єктів авторського і суміжного права в Україні
9.	Охорона прав на нетрадиційні об'єкти ІВ в Україні
10.	Міжнародна правова охорона промислової власності
11.	Міжнародна правова охорона авторського і суміжного права
12.	Міжнародні джерела правової охорони нетрадиційних об'єктів ІВ
13.	Ринок ІВ: сутність, структура, формування і розвиток в світі та Україні
14.	ІВ у глобальній інформаційній мережі
15.	Порушення прав ІВ: призначення системи захисту, види порушень
16.	Законодавчий порядок захисту прав ІВ: категорії спорів, форми і способи захисту
17.	Права ІВ як товар і нематеріальний актив (НМА) підприємства
18.	Комерціалізація прав на об'єкти ІВ: сутність, мета і способи
19.	Трансфер технологій: сутність, форми, закордонний і національний досвід
20.	Особливості оцінки вартості прав на об'єкти ІВ: мета, підходи і методи
21.	Оцінка ефективності використання інтелектуальних активів підприємства
22.	Особливості економічного аналізу інтелектуальних активів підприємства
23.	Гудвіл: сутність і зростання вартості фірми від ефективного управління
24.	Управління ІВ: сутність, мета і життєвий цикл її об'єктів
25.	Управління ІВ на етапах життєвого циклу її об'єктів
26.	Стратегії ведення патентної боротьби транснаціональними корпораціями
27.	Роль ІВ в інноваційному розвитку економіки мікро- і макrorівня
28.	Проблеми та перспективи розвитку ІВ в Україні
29.	Видатні винаходи людства (ТОП-20)
30.	Видатні винаходи в області ІКТ

10. Методи навчання

Методами навчання дисципліни «Інтелектуальна власність» є способи спільної діяльності та спілкування викладача і студентів, що забезпечують вироблення позитивної мотивації навчання, оволодіння системою професійних знань, умінь і навиків, формування наукового світогляду, розвиток пізнавальних сил, культури розумової праці майбутніх фахівців спеціальності «Економіка», спеціалізації «Економіка підприємства» (за видами економічної діяльності). Для активізації пізнавальної діяльності студентів застосовуються активні методи навчання, що мобілізують мислення, допомагають знайти оригінальні варіанти відповідей і шляхи вирішення навчальних проблем, вносять елементи дослідження, пошуку, порівняння

різних фактів, явищ, позицій, висновків, дозволяють виробити власний погляд, закріпити знання та вміння. Залежно від джерела передачі знань під час навчальних лекційних і практичних занять застосовуються наступні методи навчання: словесні (розповідь, пояснення, бесіда, дискусія); наочні (ілюстрація матеріалу за допомогою плакатів, таблиць, зразків охоронних документів на об'єкти права ІВ); практичні (розв'язання задач, ділові ігри, тестування). За характером пізнавальної діяльності при вивченні дисципліни використовуються пояснювально-ілюстративний (репродуктивний), проблемного викладу, частково-пошуковий (евристичний) методи навчання. За способом передавання інформації у навчальному процесі застосовується: пряме навчання (послідовне викладення основних понять, законів і принципів предмета), дослідження (залучення студентів у проблемну ситуацію та самостійний пошук відповідей). За місцем в структурній діяльності використовуються методи організації і здійснення навчальної діяльності, що поєднують словесні, наочні і практичні; репродуктивні і проблемно-пошукові, навчальної роботи під керівництвом викладача і самостійної роботи студентів, стимулювання і мотивації навчальної роботи, що об'єднують пізнавальні ігри, навчальні дискусії, моделювання рольових ситуацій, створення ситуацій успіху в навчальній роботі, пред'явлення вимог і заохочення, а також методи контролю, взаємоконтролю і самоконтролю навчальної діяльності (усного і письмового; індивідуального і фронтального, тематичного і систематичного).

11. Методи контролю

Методами контролю з дисципліни «Інтелектуальна власність» є поточний і підсумковий контроль. Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних і практичних занять та має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Формами проведення поточного контролю з дисципліни є наступні: 1) усні індивідуальні і фронтальні опитування, групові співбесіди на практичних заняттях; 2) письмові контрольні роботи на лекційних і практичних заняттях; 3) тестування; 4) розв'язання задач на практичних заняттях; 5) виконання індивідуальних завдань; 6) позаняятий бал за активність протягом навчальних занять. Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на освітньому ступені «магістр» і включає семестровий контроль у формі екзамену для студентів денної і заочної форм навчання.

12. Розподіл балів, які отримують студенти у формі екзамену

Поточний контроль та самостійна робота									Екзамен	Сума
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2					
Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8	ІЗ	20	100
5	5	10	10	5	10	15	10	10		

Оцінювання проводиться за шкалою ECTS, національною та шкалою ДУІТЗ (100 бал). Переведення даних 100-бальної шкали оцінювання в 4-х бальну національну шкалу та шкалу за системою ECTS здійснюється в такому порядку:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

Конспект лекцій, у тому числі в режимі дистанційного навчання; комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни; законодавчо-нормативні акти; презентаційні матеріали.

14. Рекомендована література

Базова

1. Базилевич В.Д. Інтелектуальна власність: підручник. Київ: Знання, 2008. 431 с.
2. Бубенко П.Т., Величко В.В., Глухарев С.М. Інтелектуальна власність: навч. посіб. Харків: ХНАМГ, 2011. 215 с.
3. Бутнік-Сіверський О.Б. Економіка інтелектуальної власності. Київ: Ін-т інтел. власн. і права, 2004. 296 с.
4. Гордійчук А.С., Стахів О.А. Економіка інтелектуальної власності: навч. посіб. Рівне: Вид. НУВГП, 2012. 330 с.
5. Грицуленко С.І., Потапова-Сінько Н.Ю., Гарбера К.М. Інтелектуальна власність в галузі зв'язку: навч. посіб. Одеса: ОНАЗ ім. О.С. Попова, 2011. 394 с.
6. Грицуленко С.І., Потапова-Сінько Н.Ю., Гарбера К.М. Інтелектуальна власність. Модуль 2: Основи інтелектуальної власності: метод. вказ. для практ. занять. Одеса: ОНАЗ ім. О.С. Попова, 2008. 86 с.
7. Дроб'язко В.С., Дроб'язко Р.В. Право інтелектуальної власності: навч. посіб. Київ: Юрінком Інтер, 2004. 512 с.
8. Злепко С.М., Тимчик І.С., Тимчик С.В. Інтелектуальна власність в науково-технічній діяльності: навч.-метод. посіб. Вінниця: ВНТУ, 2010. 130 с.
9. Інтелектуальна власність: навч. посіб. / Остапович Г.О. та ін. Київ: КНТЕУ, 2012. 456 с.
10. Микульонюк І.О. Інтелектуальна власність: навч. посіб. Київ: НГУУ КПІ, 2012. 238 с.
11. Романюк О.І. Інтелектуальна власність: навч. посіб. Донецьк: ДонНУЕТ, 2012. 270 с.

Законодавчі та нормативні акти

12. Бернская конвенция об охране литературных и художественных произведений. Парижский акт от 24.07.1971 г., измен. 02.10.1979 г. Женева: ВОИС, 1990. С. 8.
13. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15> (дата звернення: 26.08.2021).
14. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12. 1984 р. № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10> (дата звернення: 26.08.2021).
15. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 р. № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (дата звернення: 26.08.2021).
16. Митний кодекс України від 13.03.2012 р. № 4495-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17> (дата звернення: 26.08.2021).
17. Національний стандарт № 1 «Загальні засади оцінки майна й майнових прав» від 10.09.2003 р. № 1440. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1440-2003> (дата звернення: 30.08.2021).
18. Національний стандарт № 4 «Оцінка майнових прав інтелектуальної власності» від 3.10.2007 р. № 1185. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1185-2007> (дата звернення: 30.08.2021).
19. Податковий Кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 30.08.2021).
20. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи»: Наказ Міністерства фінансів України від 18.10.1999 р. № 242 п. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0750-99> (дата звернення: 29.08.2021).
21. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 23.12.1993 р. № 3687-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12> дата звернення: 29.08.2021).
22. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення: 30.08.2021).
23. Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій: Закон України від 14.09.2006 р. № 143-V. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/143-1t> (дата звернення: 29.08.2021).

24. Про затвердження типових форм первинного обліку об'єктів права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів: Наказ Міністерства Фінансів України від 21.11.2004 р. № 732 URL: <http://minfin/nakaz-22112004-732-pro-zatverdjennya-tipovih-2004-44793.html>.
25. Про інноваційну діяльність: Закон України від 4.07.2002 р. № 40-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15> (дата звернення: 28.08.2021).
26. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 р. № 2657-XII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2657-12> (дата звернення: 30.08.2021).
27. Про науково-технічну інформацію: Закон України від 25.06.1993 р. № 3322-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3322-12> (дата звернення: 27.08.2021).
28. Про наукову та науково-технічну діяльність: Закон України від 26.11.2015 р. № 848-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19> (дата звернення: 27.08.2021).
29. Про особливості державного регулювання діяльності суб'єктів господарювання, пов'язаної з виробництвом, експортом, імпортом дисків для лазерних систем зчитування: Закон України від 17.01.2002 р. № 2953-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2953-14t> (дата звернення: 26.08.2021).
30. Про охорону прав на винаходи і корисні моделі: Закон України від 15.12.1993 р. № 3687-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3687-12> (дата звернення: 29.08.2021).
31. Про охорону прав на зазначення походження товарів: Закон України від 16.06.1999 р. № 752-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/752-14> (дата звернення: 29.08.2021).
32. Про охорону прав на знаки для товарів і послуг: Закон України від 15.12.1993 р. № 3689-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3689-12> (дата звернення: 29.08.2021).
33. Про охорону прав на промислові зразки: Закон України від 15.12.1993 р. № 3688-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3688-12> (дата звернення: 29.08.2021).
34. Про охорону прав на сорти рослин: Закон України від 21.04.1993 р. № 3116-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3116-12> (дата звернення: 29.08.2021).
35. Про охорону прав на топографії інтегральних мікросхем: Закон України від 05.11.1997 р. № 621/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/621/97-вр> (дата звернення: 28.08.2021).
36. Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні: Закон України від 12.07.2001 № 2658-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2658-14> (дата звернення: 28.08.2021).
37. Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки: Закон України від 11.07.2001 р. № 2623-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2623-14> (дата звернення: 29.08.2021).
38. Про розповсюдження примірників аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних: Закон України від 23.03.2000 р. № 1587-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1587-14> (дата звернення: 26.08.2021).
39. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>. (дата звернення: 27.08.2021).

Допоміжна

40. Войниканис В.А. Право интеллектуальной собственности в цифровую эпоху: парадигма баланса и гибкости. Москва: Юриспруденция, 2014. 552 с.
41. Грицуленко С.И. Интеллектуальный бизнес: курс лекций. Одесса: ОНАС им. А.С. Попова, 2015. 131 с.
42. Грицуленко С.И., Потапова-Синько Н.Ю., Гарбера К.М. Интеллектуальный потенциал в инновационной модели развития оператора зв'язку: монографія. Одеса: Фенікс, 2009. 256 с.
43. Грицуленко С.И., Шамин Н.В. Интеллектуальная собственность: метод. указ. к практ. занят., самост. и индив. работе для ин. студ. Одесса: ОНАС им. А.С. Попова, 2017. 51 с.
44. Друкер Пітер. Як забезпечити успіх у бізнесі: новаторство і підприємництво / пер. з англ. В.С. Гуля. – Львів: Україна, 1994. 319 с.
45. Интеллектуальная собственность. Рекомендации для бизнеса. Київ: Асоціація «Бізнес проти контрафакції і піратства», 2011. 17 с.
46. Иванова Л.А., Котлик С.В., Малых С.В. Методические рекомендации по оцениванию рыночной стоимости интеллектуальной собственности. Одесса: Астропринт, 2010. 52 с.

47. Крайнев П.П. Інтелектуальна економіка: управління промисловою власністю: монографія. Київ: Ін Юре, 2004. 448 с.

48. Цибульов П.М. Основи інтелектуальної власності: навч. посіб. Київ: Ін-т інтел. власн. і права, 2005. 108 с.

15. Інформаційні ресурси

1. Бібліотечний довідково-інформаційний фонд з питань навчальної дисципліни.
2. Науково-аналітичні матеріали виставок, конференцій, семінарів з питань навчальної дисципліни.
3. Локальні та глобальні інформаційні мережі, з використанням наступних сайтів:
 - Президент України: URL: <http://www.president.gov.ua>;
 - Верховна Рада України: URL: <http://www.rada.gov.ua>; <http://www.zakon.rada.gov.ua>;
 - Кабінет Міністрів України: URL: <http://www.kmu.gov.ua>;
 - Міністерство розвитку економіки, торгівлі і сільського господарства України: URL: <http://www.me.gov.ua>;
 - Міністерство фінансів України: URL: <https://www.mof.gov.ua/uk>
 - Фонд державного майна України: URL: <http://www.spfu.gov.ua/>;
 - Міністерство цифрової трансформації України: URL: <https://www.thedigital.gov.ua/>;
 - Державна служба статистики України: URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>;
 - Укрпатент: URL: <https://ukrpatent.org>;
 - Євразійська Патентна Організація: URL: <http://www.eapo.org/ru>;
 - Європейське Патентне Відомство: URL: <http://www.epo.org>;
 - Інтелектус: URL: <http://www.patent.net.ua/intellectus/ua.html>;
 - Інтелектуальна власність: URL: <http://www.intelvlas.com.ua/>;
 - Всесвітня Організація Інтелектуальної Власності: URL: <http://www.wipo.int/portal/ru> та інші.